

SANCTI ANSELMI

CANTUARIENSIS EPISCOPI

MEDITATIO

SUPER MISERERE.

1. Fortissime Deus spirituum universæ carnis, **A** qui vinci non potes, quia es omnipotens et rex potens; falli non potes, quia sapiens es, scrutans corda et renes Deus; corrumpi non potes, quia justus Dominus, et semper justitias dilexisti; qui non parces in die vindictæ, nec acquiesces cujusquam precibus, nec recipies pro redemptione dona plurima: ego reus et miser peccator in conspectu divinæ majestatis tuæ, in qua qui vere constitetur, absolvitur, recognosco quia peccavi super numerum arenæ maris, et multiplicatæ sunt iniquitates meæ. Incurvatus sum multo curriculo meæ ferreæ voluntatis, et non est mihi respiratio: et quia ex indiscreto processu negotii vitæ meæ sentio, quia tua justitia in extremo tuo judicio manifeste debet me gravare; ab ipsa tamen merito mihi suspecta, ad tuam misericordiam confugio et appello. Et ne appellatione ista pendente intres in judicium cum servo tuo, sed potius tua misericordia me præveniat, et sequatur me, et sensus, et actus, cogitationes, affectiones, et opera mea, protectioni ejus supponens, ipsamque misericordiam postulans, et judicium non requirens, corde compunctus humiliter tibi dico:

2. (V. 5.) *Miserere*, quia tempus est miserendi, non judicandi; quia dixisti in Evangelio tuo sancto quod non venisti ut judices mundum, sed ut salvifices mundum. Et in tua pietate confido, quod appellationi meæ deferre debeas, quam ego (qui tremens factus sum et timeo a tua justitia) tanquam ab inferiori ad superiorem sedem tuæ misericordiæ interpono, sciens quod misericordia superexaltat judicium, et quod misericordia tua est super omnia tua opera constituta. Ideoque appellationi meæ est a te non inmerito deferendum. Nec indignetur contra

me clementia tua, Deus, si videns animæ meæ periculum imminere a te irato, ad te placatum ausus sum totaliter appellare, cum æquo animo tuleris quod apostolus tuus Paulus, timens ne a Festo præside corporaliter gravaretur, ad Cæsarem appellavit. Adeo igitur cum fiducia gratiæ tuæ thronum, et misericordiam consequar, et gratiam inveniam in auxilio opportuno: et quia miser sum, et miserabilis, ideo gemens spiritu iterum tibi dico: *Miserere*. Est enim tua misericordia, miserorum chorda, qua de lacu facis et miseræ extrahuntur. Quia igitur solvendo non sunt passiones condignæ ad futuram gloriam quam exspecto; et tua misericordia non meritum, sed solam miseriam intuetur, de profundis fluctibus interioris et exterioris miseræ, quibus **B** imago Dei asseritur (*ita ms.*), in me ipso ad misericordiam tuam clamo lacrymabiliter tibi dicens: *Miserere mei*

3. Subticeo nomen meum: nam si illud tibi dixero, per id me forsitan non agnosces: et quod post recuperatam alias sicut spero innocentiam baptismalem, ab illa dulci familiaritate tua me elongavi nimis imprudens, in qua quando in montem orationis ad te olim aliquando ascendebam, tecum quasi amicus cum amico familiariter locuturus, moluribus dulciter recipere voluisti: et tunc me ipsum cum Moyse ex nomine cognoscebas, et gaudebam in te cum aliis servis tuis, quorum scripta nomina sunt in cœlis, et erat coram te honorabile nomen meum. Nunc autem quoniam peccata nomen meum de libro viventium deleverunt, et cum justis non est scriptum, ideo illud non audeo nominare, vel ad tuam memoriam revocare: sicut ille vir beatus, quem invenisti virum secundum cor tuum, qui et

nomen suum, et suam mansuetudinem tuæ beatæ A memoriam fiducialiter commendabat dicens : Memento, Domine, David et omnis mansuetudinis ejus. Hæc enim tibi blandiens, sive mihi, audeo dicere, sicut ille : Da imperium puero tuo, sive servo tuo, vel filio ancillæ tuæ; quia hæc familiaritatis nomina, me reum rogantem amplius accusarent : sed appellationem meam prosequens, tactus dolore cordis intrinsicus, eo quod iracundiam contra me excitavi, suspirans iterum et iterum tibi dico : *Miserere mei, Deus.*

4. Non audeo dicere *meus* : solummodo te Deum cognosco, sed meum dicere non possum. Nam cum esset puer mihi natus, et parvulus Dei Filius mihi datus : datus, inquam, a Patre, qui sic dilexit mundum ut te unigenitum suum daret : datus a matre; B quæ quasi altera mulier Samaritana, ut aleret nos, in igne passionis te Filium suum coxit (*IV Reg. 11, 29*), et in sacramento altaris ad comedendum nobis dedit : datus insuper a teipso, qui dedisti teipsum pro nobis, ut nos ab omni iniquitate redimeres et mundares : cum, inquam, sic esses ab omnibus, quorum intererat, mihi datus, et ideo proprie proprius Deus meus, ego infelix propter peccata mea te perdididi : nam te meum esse veraciter recognosco, qui conquerendo de me et aliis peccatoribus, dicis : Me expectaverunt peccatores ut perderent me. Et si te perdididi, omnia perdididi, et memetipsum. Sed tu, Deus, qui a me imprudenter factus es tanquam vas perditum; et qui a dolente matre tua, quæ te in C templo perdidit, inveniri per tuam magnam misericordiam misericorditer permisisti, ita ut amplius te non perderet, sed sollicitè custodiret;

5. Sic et tu *miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.* Non dico secundum meam miseriam, sed secundum tuam magnam misericordiam, quæ longe major est quam mea miseria magna nimis. Non peto secundum meritum meum, vel secundum justitiam tuam vel meam, sive secundum opera mea, quibus ego miser deviavi a te; sed secundum magnam misericordiam tuam. Magnam quæro misericordiam, quia non decet tuam magnam magnificentiam parva dare. Imo exaudiri dignum non essem, si a magno parva peterem. Ego enim te, non illum magnum sed infinite majorem æstimo Alexandrum, qui non attendis quid me oporteat accipere, sed quid deceat te dare : nec magna petens, de meritis meis præsumo, sed confido de tua misericordia magna, quæ quasi soror tua ab infantia tecum crevit, et de utero matris tuæ egressa est tecum. Magnam igitur misericordiam tuam peto. Qui tribularer plurimum, si nescirem misericordias tuas, Domine; sed per experientiam sentio in meipso tres misericordias te habere. Prima est, qua me et alios peccatores ad quamlibet offensam, qua oculus tuæ majestatis offendimus, non continuo consumpsisti; sicut et nos conservos nostros, quando nos offendunt, confundere statim volumus et punire : sed tandiu suspendisti gladium ultionis, quod vere di-

cere possumus cum propheta : Misericordia Domini, quia consumpti non sumus. Et hæc quidem tua prima misericordia, parva esset; nec si sola esset, mihi sufficeret ad salutem, sed potius iudicium damnatio accumulans, divinarum bonitatis tuæ et patientiæ et longanimitatis me faceret contemptorem, et secundum duritiem meam et cor impœnitens thesaurizarem mihi iram in die iræ, et revelationis iudicii tui justis, in quo mihi impropèrando omnia mala mea, inferres : hæc fecisti, et tacui. Ideoque mihi tuam secundam et majorem prima misericordiam porrexisti, qua me miserum peccatorem (ut tibi sit inde gratiarum actio et vox laudis) ad poenitentiam revocasti. Neque enim cum essem mortuus in peccatis, movere poteram pedem affectus mei, ut me ad te converterem poenitendo, nisi me tua misericordia adjuvisset. Sed si dicebam : Motus est pe- D mœus; misericordia tua, Domine, adjuvabat me.

6. Nec istis duabus misericordiis sum contentus. Nam licet in se magnæ sint, tamen parvæ sunt comparatione illius tuæ magnæ misericordiæ quam requiro. Abuti quidem possem patientia misericordiæ tuæ primæ, et pes meus, qui per secundam movetur ut ad te convertatur, iterum labi posset, et esset novissimus error meus pejor priore. Et ideo scio, o summa sapientia, te docente, scio quid peto, quoniam peto misericordiam tuam magnam, qua cordis et corporis mihi terram a stabilitate virtutum in diversas concupiscentias liquefactam, Spiritu tuæ fortitudinis ita corroboret et confirmes, ut tuam clementiam de cætero non offendam; de cætero te non perdam, sed semper teneam, nec dimittam, donec intromittas me in domum illius supernæ Hierusalem matris meæ, et tunc glorificabo nomen tuum in æternum, et dicam : Quia misericordia tua magna est super me, et eruisti animam meam ex inferno inferiori. Et hæc est illa misericordia tua magna quam peto, quia non solum expectas ad poenitentiam peccateres, nec solum das eis gratiam poenitendi, sed qua poenitentes virtute ex alto induis et confirmas, ut non labatur de cætero pes eorum. Res plane difficilis et homini impossibilis (sed possibilis soli tibi), susceptum videlicet semel peccati jugum sic a cervice sua excutere; quod non potest D facere, nisi adjutus misericordia tua magna, quæ hoc modo in cælis angelos confirmavit, et homines in resurrectione, in qua facies pares illis. Ideoque confitebor tibi in populis, Domine, et psalmum dicam tibi in gentibus : Quoniam magnificata est usque ad cælos, imo super cælos misericordia tua : et sic indignum salvabis me secundum magnam misericordiam tuam.

7. Et secundum multitudinem miserationum tuarum, quas in exhibitione bonorum antiquis patribus ostendisti, qui nunquam peccanti homini in tuis miserationibus defuisti. Sed cum ille populus contumax et rebellis, quem de servitute ægyptiaca in signis et portentis terribiliter eduxisti, quem per medium maris Rubri sicco deduxisti, cui locu-

turus [*ms.* locutus] de cœlo in montem descendisti; cui panem de cœlo habentem omne delectamentum sine labore mirabiliter præstitisti; cui sitienti aquam de petra largissime produxisti; quem in terra lacte et melle manantem, sicut promiseras, induxisti; cum, inquam, populus ille durus post tantorum magnalium, tot mirabilium, tot terribilium salvationis suæ beneficia et salutis, quæ ei misericorditer impenderas, oblitus esset te, et contra te superbe agens cervicem suam durissimam indurasset; et ne te, qui eum de terra Ægypti eduxeras, ingratus populus adoraret, cum minis et terroribus ab Aaron resistente, deos petens alienos, vitulo conflati mane surgens hostias obtulisset; et a te recedens, post terga sua legem et cærimonias, quas ei dederas, projecisset; prophetas tuos, qui contestabantur eum ut redirent ad te, inhumaniter occidisset; tibi grandes blasphemias irrogasset, ut te ad iracundiam provocaret; et propter hæc eum in manibus suorum hostium tradidisses; post hæc tamen, cum ad te in tempore suæ tribulationis et angustiae clamaverunt; tu Deus misericors et multæ misericordiæ et verax, de cœlo exaudisti eos secundum miserationes tuas multas. Cumque rursus perversos eos in manus inimicorum suorum iterum reliquisses, et ipsi ad te iterum atque iterum clamaverunt; tu de cœlo liberasti eos in miserationibus tuis multis, et in misericordiis tuis plurimis non fecisti eos in consumptionem, quoniam Deus miserationum et clemens tu es. Quia igitur minor sum cunctis miserationibus tuis; memento mei, Deus, et parce mihi secundum multitudinem miserationum tuarum, quæ superant quamlibet multitudinem peccatorum. Non enim in justificationibus meis prosterno preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis. Reminiscere ergo miserationum tuarum, Domine, a te antiquis peccatoribus, paribus operibus misericordiæ efficaciter impensarum, et misericordiarum tuarum tibi naturaliter insitarum, quæ a sæculo sunt.

8. Et ne in misero peccatore fallat, quod ab initio sæculi incepisti, secundum multitudinem miserationum tuarum, *dele iniquitatem meam*, quia ipsa me, heu! de libro vitæ delevit. Sic tu, Deus, qui nomen impiorum delevisti ut lutum platearum, dele eam, sicut solent aboleri tabulæ et deleri; ut ea abolita et deleta, nomen meum cum justis in libro viventium, de quo illud deleverat, rescribatur. Dele, obsecro, omnipotentissime, illud quod adversum me est chirographum decreti tui. Decreveras enim, Pater, ut si vellem mortem evadere, non peccarem. Et quia ego infelix contra tuum decretum indiscrete corpore et corde peregi ad insipientiam magnam, mihi tu, qui scientiarum es Dominus, inde chirographum memoriae in tua scientia et mea conscientia conscripsisti, ut cum sederet tremendum iudicium tuum magnum, aperirentur isti scientiæ tuæ et conscientiæ meæ libri, et alius ille liber quem habet contra me humani generis accusator inimicus; et ex his,

(5) Testimonium de confessione sacerdoti faciendum, et quidem cum debita præparatione.

A quæ invenirentur in istis codicibus, iudicaret. Sed ne tunc inveniantur in me iniquitas, amator hominum Deus, dele iniquitatem meam, qui semper iniquos odio habuisti, quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. Sed, Domine, qui non despicias gemitus contritorum, tu nosti, quod sicut super deletas litteras, quædam ex ipsa litura remanet turpitudine, per quam perpendi possunt ipsarum deletarum vestigia et significatio litterarum, nisi ipsæ litteræ et litura pœnitentia eradantur, ita et per pœnitentiam a te deleta iniquitas, in anima mea quamdam deformitatem reliquit, per quam a te, qui solus es inspector cordium et conscius secretorum, et ab illo qui est animarum improbus accusator, potest adhuc perpendi mea iniquitas quanta fuit, nisi post deletionem a te amplius abluatur.

9. (V. 4.) Et ideo peto humiliter: *Amplius lava me ab iniquitate mea*, o mundissima lotrix nostra et nitidissima, quæ ad hoc aquam gratiæ delatis misisti in pelvim mundissimæ carnis tuæ, ut nos a peccatis nostris in sanguine tuo lavares. Lava me ab iniquitate mea; et ita perfecte lava, qui imperfectionis opera non novisti, ut in me peccati vestigium non relinquant. O humilis sublimitas, o sublimis humilitas, quæ ad designandam illam lotionem interiorum animæ quam requiro, usque ad lavacrum pedum discipulorum tuorum tuam altitudinem inclinasti, lava me, ut in æternum habeam partem tecum: lava non solum pedes affectuum, sed et manus operum, et caput sensuum. Et quoniam anima mea vilis facta est, iteransque pessimas vias suas, lava a malitia cor ipsius, ut in eo cogitationes noxiæ non morentur: lava lacrymarum lixivio calido et amaro per singulas noctes conscientiæ meæ stratum: lava pedes meos et interioris hominis butyro devotionis, lava et renova sacramentis. Et quia aliqua aliquando sic lavantur, quod post abluitionem adhuc impura remanent et immunda, ideo sic lava me ut emundes; *et a peccato meo munda me*. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine, nisi tu qui solus es? o benignissime medice Jesu Christe et bone, qui solo verbo restauras universa, scio, et vere scio, et hoc ipsum tuæ bonitati confiteor, quoniam sic potes me mundare. Ergo, bone Deus, bone homo, bone Domine, per misericordiam tuam magnam dic animæ meæ multorum peccatorum lepra infectæ, dic: Volo; mundare. Et ut hic sanari valeam et mundari, hic ure, hic seca, hic fiat expiatio mea, hic emundatio mea; ut cum in tuo districto examine aream tuam ventilare veneris et mundare, animam meam pœnitentiæ veræ scopis mundatam invenias et ornatam. Interim autem non parcam ori meo, sed ibo, et sacerdotibus me ostendam, quatenus fiat et mihi, ut dum vixero, flam mundatus; quia animæ meæ lepram non possum vere ostendere sacerdoti, nisi prius tibi eam ostendero, et tu mihi (5).

10. (V. 5.) Ideo tibi summo et æterno Sacerdoti

veraciter me ostendo, dicens: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco. Cognosco, Domine, iniquitatem meam, sed ex parte cognosco, et non sicut tu cognoscis eam, neque sicut ego cognitus sum a te, cujus oculi sunt multo plus lucidiores super solem, conspicientes vias hominum et profundum abyssi, et hominum corda intuentes. Cor autem meum, Deus, pravum est et inscrutabile: nec ego ipse cognosco illud, sed tu, Domine, qui cognovisti figmentum nostrum, et intueris abyssos, intueris et cognoscis illud, et iniquitatem meam, quæ in eo est, et sicuti est: quam si ita nude et aperte cognovissem, sicuti et tu, ante cujus oculos omnia nuda sunt et aperta, certe erumperent lacrymæ de venis intimis cordis mei, et continere non possem, quasi super meipsum flerem, ne tu Deus patientiæ et solatii iterum super me fleres. Qui enim olim in diebus carnis tuæ, sub figura illius materialis Hierusalem videns civitatem animæ meæ, et cognoscens iniquitatem meam, compatiendo flevisi super eam; et interrum-pentibus lacrymis et singultibus verba tua, verbum semiplenum protulisti, dicens: Quia si cognovissem et tu; qui, ut arbitror, mihi dicere voluisti, nisi genitibus tui multi, et profunda suspiria compassionis, verba tua hujusmodi præcidissent: Et tu iniquitatem tuam fleres, si eam sicuti ego veraciter cognovissem. Adjiciens, quandiu super me flere deberem, cum mihi subsequenter dixisti: Et quidem in hac die præsentis vitæ, in qua facis pro voluntate tua, non mea, et quæris quæ ad pacem sunt tibi, et non mihi. O sermo, qui veritas es, quam in veritate rimaris intima cordis mei! Et vere si cognovissem, sicut et tu, peterem a te (a quo omnis qui digne petit, accipit) ut aperirentur cataractæ capitis mei, et diluvium lacrymarum mearum faceres abundare, ita quod anima mea tota esset lacrymis liquefacta, et iniquitas mea (quæ replevit corporis et cordis mei terram) in hoc diluvio deleteretur. Nunc autem abscondita sunt mala ab oculis meis, et non potui ut viderem: quia venerunt dies in me, quos tu, qui aperuisti ora omnium prophetarum, prophetice prædixisti. Nam circumdederunt me inimici mei spirituales, vallo occupationum mundanarum lacerantium mentem meam, ita quod non permittunt me exterius egredi ad utilem actionem, nec interius ad contemplationem. Circumdederunt me, inquam, et coangustaverunt me undique tot angustiis et pressuris, quod angustatum est et attractum adeo conscientiæ meæ stratum, ut necesse sit ut alter decidat, videlicet, vel tu Deus qui es legitimus animæ sponsus, vel adulter mundus quem ego juxta te eodem cubiculo introduxi, quamvis scirem te Deum zelotem, ut cum ipso in oculis tuis (delinquerem) o nimium audax peccator et imprudens fornicator! Et ad terram prostraverunt me per amorem terrenorum, et filios meos cogitationum et affectionum, quæ in me sunt, ita quod possim merito deplorare illud carmen lamentabile Jeremiæ: Effusum est in terra jecur meum. Et cum deberem esse quasi lapis*

A in acervo testimonii positus juxta viam, ut eam per exemplum viatoribus demonstrarem, non remansit in me lapis boni exempli super lapidem fortitudinis vel virtutis. Et hæc omnia mala in me pariter confluxerunt, eo quod non cognovi (tibi debitas gratias referendo) tempus visitationis meæ, quando tu oriens ex alto me (carnem assumendo) utiliter et mentem illuminando delectabiliter visitasti, et visitatio tua custodivit spiritum meum. Et ex illo tantillo Spiritu, quem in me tua visitatio reservavit, cognosco iniquitatem meam, ut tu, Deus, qui solus peccata remittis, eam mihi ignoscas.

11. *Et peccatum meum contra me est semper. O possessor cœli, et terræ! tu scis quid ego in mea didici juventute, quod meum et tuum sunt nomina possessiva; unde si meum est peccatum meum, possideo peccatum meum: sed heu quam misera possessio peccati mei, quæ suum facit miserum possessorem! O peccatum meum! quomodo te possedi? imo quomodo te sustinui? quomodo silui? quomodo dissimulavi, ut tu me potius possideres? Non enim sic meum est peccatum meum, sicut mea est cappa mea; neque ita possideo, quomodo possideo cappam meam, cujus possessionem et proprietatem omnino possum a me excutere una vice: te autem non sic, sed ita a me infeliciter possideris, ut derelictum a me, animam meam non velis desinere possidere. Sed nihilominus si consentiatur, tibi eam quæris, eam sequeris, eam persequeris etiam per angustissimam portam mortis, ut ipsam tradas flammis et cruciatibus sempiternis. Quomodo ergo meum es, peccatum meum, nisi quia te feci? Et ideo meum es, sicut factura factoris, vel potius ut defectus, quem in Deum, Dei factura commisi. Heu ergo horribile et abominabile factum meum! peccatum meum, quare te feci? quare per te meam animam interfeci? quare eam tam mortifero veneno infeci? quæ insania me ducebat? quæ furia me cogebat? sciebam enim quod stipendia peccati mors: Sciebamque quod peccatum cum consummatum fuerit, generat mortem, et non solum momentaneam corporis hujus mortem, quæ per peccatum intravit in mundum; sed etiam mortem animæ per subtractionem vitæ gratiæ in præsentem, privationem gloriæ et obligationem pœnæ perpetuæ in futuro. Et hoc ipsum didiceram, te docente, quia anima, quæ peccaverit, morietur. O vita æterna! statue contra faciem animæ meæ mortem illam æternam, qua moritur immortalis anima per peccatum, ut ipsa anima mea videat coram te semper, et fugiat quasi a facie colubri mortem illam. Audivi enim a quodam familiari amico tuo, cui tu, Deus meus, qui revelas condensa, diurnitatem et acerbiteram revelaveras hujus mortis, quod hæc est mors sine morte, finis sine fine, defectus sine defectu: quia mors illa semper vivit, et finis semper incipit, et defectus deficere nequit. Hæc est mors peccatorum pessima. De hac morte, misericordissime, tu dixisti: Nolo mortem peccatoris. Sed heu! ego et alii miseri peccatores contra*

itatem tuam volumus propriam mortem no-
 1. Tu autem, Deus meus, qui mortem animæ
 fecisti, vidisti et siluisti, quandiu post tergum
 n omnia peccata mea projecisti, ne viderem illa,
 s pœniteret de illis.

Nunc autem, omnipotentissime, peccatum
 n est sequela peccati mei, quæ est mors æterna,
 a me et semper, et super hoc tibi gratiarum
 o largitori refero grates multas, quia non po-
 i me amplius contrarium tibi de peccato meo,
 quandiu mecum fuit, contra me non fuit.

autem quia non est mecum, contra me est
 er, et ego volo esse in perpetuum contra illud,
 quando illud feci (V. 6), *tibi soli peccavi*, quia
 solus es sine peccato: et universis uno post

existentibus, Deus meus, tu solus Dominus
 s, sine peccato in medio remanebis, et solus me
 de peccato meo solvere, et damnare, quia *tibi
 peccavi, et malum coram te feci*. Heu, heu mihi,

he, heu mihi, quia quando malum feci, coram
 te quem tu, qui solus bonus es, bonum in ba-
 no feceras, malum feci! Nunc autem timor et
 or venerunt super me, quia audiui tuam verita-

in Ecclesia exclamantem, quod malos male per-
 inter quos nec mihi parces, nisi placabilis fue-
 rper malitia mea, Deus. Exaudi ergo, Domine,
 re, Domine, attende, et fac mecum misericor-

tuam magnam, quia et quando coram te ma-
 feci, nimium audax fui, quia feci coram te quod
 n hominibus non fecissem. Illi autem, Domine,
 oram te Justii inveniuntur, lætabuntur coram

icut qui lætantur in messe. Sed ego injustus,
 oram hominibus injustitiam meam, et malum
 n te feci, nunc de malis meis coram te eru-

re. Parce ergo mihi, Deus meus, parce mihi
 issimos gemitus pœnitentiæ et profunda sus-
 t ab imo pectoris proferenti. Ut tu qui dixisti
 piritum sanctum tuum: In quacunque hora

nerit peccator, omnium iniquitatum ejus,
 operatus est, non recordabor, *justificeris*; et
 s et verax, sicut es, inveniaris *in sermonibus*

quia sermo tuus veritas est, et eos mendaces
 des, qui dicunt quod mihi Ingemiscenti non
 s. Et eos *vincas*, cum ab ipsis tu, cui proprium

misereri semper et parcere, immisericors *judica*
 Considera, misericors Deus, substantiam infr-
 is et paupertatis meæ; et ostende super me

itudinem pietatis tuæ, et in immensum miseri-
 æ tuæ pelagus me attolle, et tua benigna cle-
 ia omnia peccata mea remitte; quæ mihi ex
 nali peccato adhæserunt, aut ex pravitatibus

postea supervenerunt; et ab his, Domine, me
 enter emunda, et omnibus parentibus meis con-
 gaudia sempiterna.

(V. 7.) *Eccis enim in iniquitatibus originalibus
 talibus conceptus sum* (6). Nec intelligas, Deus

Observent theologii eam, quæ sequitur, Ansel-
 t peccato originali copiosam doctrinam, quæ

A meus, qui gallo intelligentiam contulisti (*Job xxxviii,
 36*), quod ego intelligam in parentum meorum ori-
 ginalibus et actualibus me conceptum; cum credam,
 quod et eorum originalia deleveris in baptismo, et
 ipsorum actualium fuero imitator; quoniam tu di-
 xisti, quod iniquitatem patris filius non portaret.

Sed potius hæc est intentio mea. Deus, cum dico, in
 iniquitatibus originalibus et actualibus me conce-
 ptum, hoc est in illa lege meæ originis vitiosa, in
 qua omnes concipimur, et nascimur in utero, et ex
 utero, filii iræ tuæ; atque per traducem libidinosa

carnis concupiscentia, etiam antequam peccemus
 actualiter, constituimur peccatores, et ad actualia
 proniores. Sed cum non sit nisi unum et solum ori-
 ginalis peccatum, quod a parentibus trahitur, pro

quo non baptizati parvuli damnabantur; non me ve-
 lis, Domine, arguere in furore, si plurali numero
 usus sum in hac parte dicendo, quod in iniquitatibus
 originalibus et actualibus sum conceptus: cum dixe-

rim hæc pro eo quod illud unum originale pecca-
 tum plures habeat effectus, et quia in illo uno ori-
 ginali peccato intelligi plura possunt, si, quasi per
 membra singula dividantur: et maxime quia in hoc

plurali numero intelligo, sicut et tu ipse, Deus, intel-
 ligis, singularem; ut cum angelus tuus in somnis
 apparuit Joseph dicens: Tolle puerum et matrem
 ejus, et vade in terram Israel; defuncti sunt, qui

quærebant animam pueri; defuncti, pluraliter dixisti
 per angelum, non defunctus, quamvis intelligeres
 singulariter de Herode, qui tunc solus quærebat

eum puerum ad perdendum. Sed et Moyses dum
 staret in confractione in conspectu tuo, ut averteres
 iram tuam, designavit in plurali numero singularem,
 cum dixit: Peccavit populus iste peccatum maxi-

imum, fecerunt sibi deos aureos; licet unum solum
 vitulum conflavissent. De quo etiam vitulosingulari,
 pluraliter addiderunt.

14. In iniquitatibus originalibus et actualibus me
 conceptum, intelligo dicere me conceptum in illo
 uno et singulari originali peccato, in quo omnes in
 Adam peccaverunt, ut in materiali massa. Nam in

eo seminaliter omnes erant, quando ipse naturant
 corruptit humanam; et ab illo uno homine, qui
 omnium nostrum fuit materia et origo, omnes con-
 cupiscentialiter descenderunt, et per propagationis

successionem et carnis concupiscentiam, occulte
 illa corruptio in posteros demigravit. Nec tamen hoc
 fecit propagatio, sed libido: non naturæ humanæ
 fecunditas, sed libidinis fœditas, quam homines ha-

bent ex illius primi justissima tua, Deus, condem-
 natione peccati. Non enim quia ab Adam per carnis
 propagationem descendimus, ideo originali peccato
 tenemur, cum et tu ipse, Domine Jesu Christe, qui
 omni peccato originali et actuali penitus caruisti,

in medicamentum nostri vulneris, sine opere concu-
 piscentiali, in sola materia corporali, et per divi-
 utiliter conferetur cum ejusdem divi libro De conceptu
 virginali et originali peccato.

nam conceptionem, formatorisque rationem descenderis ab eodem. Sed quia concepti sumus illa vitiosa lege concipiendi, nobis ex peccato primi hominis occulte et miserabiliter accedenti, ideo originalis peccati ex tua justissima, Deus, sententia rei sumus. Nam quemadmodum tu, Deus omnipotens, cognitor occultorum, occultissimam gratiam Spiritus sancti tui latenter infundis tuis fidelibus, et etiam parvulis in baptismo; sic et homo ille, per quem hoc peccatum originale intravit in mundum, in se omnes de stirpe sua venturos occulta labe et fœditate suæ libidinosæ concupiscentiæ adeo labificavit, quod anima a te, Deus, creando infusa corpori taliter labefacta, maculata polluitur et fœdatur: sicut in vase non sincero vinum infusum, licet optimum, inficitur et acescit; et in illa infusione ipsa anima damnationis sententiam in sese justam excipiens culpam contrahit et reatum, et pœnæ perpetuæ obligatur.

15. Sed, o Domine, quid dicam, quid respondebo, cum mea sensualitas a mea interrogetur ratione quomodo hoc potest esse, ut cum originali peccato nascatur parvulus, genitus a parentibus baptizatis, cum non possint in illum transfundere quod non habent? Ecce, Domine, qui docuisti me a juventute mea stare super vias meas, et interrogare de semitis antiquis, per easdem antiquas semitas simpliciter ambulando, existimo quod eodem modo, quo parvulus olim cum præputio nascébatur, quem tum parentes generaverunt circumcisi; et quomodo quotidie granum nudum, a palea humano opere cum diligentia separatum, et sic seminatum, cum palea tamen nascitur et exurgit; sic et ego cum originali peccato me fateor esse natum, licet tu, Deus omnipotens, parentes meos ab illo mundaveris in baptismo: quoniam ipsi me ex hoc carnaliter genuerunt, quod ex peccatore vetere homine contraxerunt, et non secundum illam generationem, qua denuo nati erant, sed potius, quia et ipsi fuerant carnaliter generati. Et hoc recordatus sum, et effudi in me coram te animam meam, Deus, ut intelligam miserabiliter in me factum, quod ille primus homo, cum in honore esset, in se non intellexit a te justissime faciendum. Tu autem, Deus, qui dives es in misericordia, dimittens originalia et actualia, non propter meritum nostrum, sed propter nimiam charitatem, qua dilexisti nos, cum essem in dictis iniquitatibus sic conceptus, et mortuus etiam antequam natus essem, convivificasti me per tuam gratiam in baptismo, animam a vetustate culpæ mundando, reatum ejus solvendo, ac ipsam a pœna perpetua liberando. Et propterea tibi, Domine, semper in psalmis confitebor.

16. Verumtamen adhuc in carne mea, Domine, sentio incessanter etiam post baptismum concupiscentiam illam carnis, quæ est fomes peccati, langor (ita *cod. archaice*) naturæ, tyrannus carnis, stimulus mortis, lex membrorum repugnans legi mentis meæ, et captivans me in lege peccati, super me

A tam violentum dominium exercentem, quod ingomiscens sub onere isto gravi necesse habeo exclamare: Infelix ego homo, qui per me de crudeli dominio isto carnis liberari non possum, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Certe non lex Moysis, non prophetæ, non propriæ vires meæ, sed gratia tuæ, Deus, per Jesum Christum Dominum nostrum; quem tua, Pater, misericordia mihi dedit, ut per eum remissionem accipiam peccatorum. In hoc autem considero, et suspiro, justissimam condemnationis sententiam tuam, Deus, quam in Adam et in ejus posteros ratione illius inobedientiæ protulisti: quod videlicet non est aliquis, qui etiam post baptismum vixerit in hac carne, qui non ab hujus hostili concupiscentia affligatur, nisi forte ineffabili miraculo ab omnipotentia tua, Deus, lex peccati, quæ est in membris ejus, in eo penitus extinguatur, quod valde magnum privilegium est paucorum. Inde tamen gratias tibi ago gratiarum optimo largitori, quia etsi iste domesticus hostis meus, hic stimulus, hic tyrannus, in me maneat post baptismum, non tamen adeo dominatur et regnat, ut ante; sed post baptismi gratiam debilitatur; inimicus mitigatur, ut in me non valeat dominari, nisi ego in vacuum suscipiens gratiam tuam, Deus, et post concupiscentias meas vadens, restituam vires hosti, eidem me per consensum illicitum supponendo.

17. Sed heu mihi misero peccatori, mi Domine metuende! Cum scirem quod tu me gaudeas (*cod. videns*) spectare luctantem, juvare deficientem, sublevare cadentem, coronare vincentem; ecce, Domine, tu vidisti, quoniam in me insiliit subito hostis iste impulsus ab illo cujus halitus prunas ardere facit, et quietem cordis mei et corporis perturbavit. Quoties obscœnis et immundis et vanis cogitationibus me turpiter blasphemavit! quoties ad phalanges cordis mei mane et vespere exclamavit, ut ad singulare certamen descenderem contra ipsum, et affectionum mearum agminibus exprobat! Vidisti etiam, Domine, ex adverso quomodo contra ipsum velut pusillanims non certavi, velut infidelis illegitime decertavi, vel omnino solvi militiæ meæ vinculum indecenter, antequam ei cederet adversitas præliorum. Vidisti insuper (Domine, ne sileas ac propter hoc finaliter discedas a me) quomodo cum humiliatus non mea sed tua virtute sileret, et relinqueret me in pace; ego illum ipse adversum me ad prælium excitavi, et vires reatus mei, quas in baptismo et in pristina pœnitentia mea perdiderat, ei reddidi, et sic coronam (vel mihi) ! perdidit, quam nonnisi legitime certantibus præparasti. At si, recuperatis per te viribus, aliquando prædicti hostis desiderii vitiosis viriliter restiti vel restitero in futurum, eumque superavi vel superavero, te juvante, licet hostem ipsum tyrannum domesticum de carne mea in hac misera vita non possim omnino expellere, velut alterum Jebusæum, providisti tamen mihi, si non consentienti, quod quantum ad actum tantum, et non quantum ad reatum, in me remanet

post baptismum. Nam de tua pietate confido, quod ea quæ invitus et renitens patior ab hoc hoste, mihi imputare non debeas ad peccatum. Et etiam in hoc, Deus meus, parcendo maxime et miserando tuam omnipotentiam manifestas, quod sicut alia mala prætereunt in nobis actu, et remanent reatu, ut homicidium, adulterium, et similia; ita e converso operatur in nobis mirabiliter omnipotentia tua, Deus, ut carnalis concupiscentia, cujus non consentitur desiderii vitiosis, in baptismo prætereat reatu, et in pœnam peccati nobis remaneat semper actu.

18. Et hoc est jugum grave, quod creatum est super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum, usque ad diem sepulturæ in matrem omnium. Sub hoc jugo gravissimo ingemiscunt omnes qui ejus sentiunt gravitatem, sub quo Tobias ingemuit, ingemuit et Susanna : sed et omnis creatura sub hoc jugo ingemiscit et parturit usque adhuc. Ingemisco et ego sentiens in meipso, quia circumdederunt me gemitus mortis, et torrentes iniquitatis alienæ et meæ conturbaverunt me. Propter quæ possum lacrymabiliter dicere cum propheta : Multi sunt gemitus mei, et cor meum factum est in me mœrens. Porro cum oppressus hoc jugo aliquando recogito, Deus meus, quod peccatum illud originale, in quo conceptus sum, in baptismo (cum sit inde gratia) delevisti : et gemendo ac suspirando in me ipso requiro cur pœnalitates istas, quas occasione dicti originalis peccati patior, in eodem baptismo pariter non tulisti : certe inter ipsas pœnalitates et pressuras fateor, quod ex dispensatione maxima eas in me voluit tua admiranda providentia remanere, ut videlicet sagittæ tuæ, Domine, in me essent, quæ me docerent quod humilitatio mei in medio esset mei. Item, ut terrores tui contra me quotidie militarent, qui timorem tuum mihi incuterent, et amorem. Item, ut vexatio mihi daret intellectum cognoscendi quod a nobis, non a te, mali sumus. Item, ut Adam exemplum meum ab adolescentia mea esset, et peccatum inobedientiæ meæ evitarem. Item ut sic traheres me ad te, Deus, in funiculis Adæ, et in vinculis charitatis, ut cognoscerem quod tu, Pater, me quem diligis, filium sic arguis et castigas. Item, ut semper haberem contra spirituales nequitias consuetudinem præliandi, et me sacris virtutibus exerce-rem : et maxime ne, si liberatus fuisset ab istis pœnalitatibus in baptismo, ego et alii homines hoc esse baptismi pretium vel præmium putarem, et non gloriam regni tui. Illeoque soluto reatu ab anima, providentia tua, Deus, temporalem pœnam tamen in me manere voluit in hac vita, ut a me alia vita studiosius quæreretur, quæ erit a pœnis omnibus aliena.

19. Exsurge ergo, Domine, adjuva me : indue me thorace justitiæ, et accinge fortitudine lumbos meos, ut inter tot insultus hostium in acie stem securus, et per patentes campos humilitatis, in virtute patientiæ et longanimitatis accinctus [cod. accensus]

A impugnantes me constanter valeam expugnare; et procacis militiæ turbinem sapienti moderatione dis-
 cuitiens, innocentia vitæ et devotæ orationis suffra-
 gio mihi continuare valeam gratiam tuam, Deus.
 Et inde Josue clypeum non dimittam, quousque obo-
 diente te Deo voci hominis, diem vitæ meæ protra-
 has ad triumphum : nec recedam ab acie, donec pa-
 riat mihi congressio cœpta victoriam pariter et
 coronam. Alioquin quiddid ago sine te, mihi verti-
 tur in ruinam. Nam adhuc et macula originalis pec-
 cati teneor; et ideo, ut prædixi, existo ad actualia
 magis pronus. Nec hoc dico, Deus meus, ad excu-
 sandas excusationes, quibus a te de peccatis meis
 possum merito accusari, vel ut in parentes meos ve-
 lim refundere culpam meam, cum nunquam credi-
 derim culpam et peccatum esse, si conjuges causa
 sobolis procreandæ carnaliter misceantur; sed ut
 tu, Deus, qui ea quæ sunt in homine cognovisti, ad
 miserandum mei facilius inclineris, si ab ipsa ra-
 dica mea, me coram te confiteor peccatorem. In
 omnibus enim trahitur iniquitas ex Adam, et vincu-
 lum peccati, et propagatio mortis, te solo excepto,
 Domine Jesu Cbriste, qui, natura mirante, de sancto
 Spiritu es conceptus. *Et in peccatis concepte me ma-
 ter mea*; hoc est concupiscentia libidinis, quæ pec-
 catum est, nisi per bona conjugii excusetur. Et licet
 in utroque parente meo, qui te, Domine, timuerunt,
 et me non in adulterio, sed in casto conjugio genuerunt,
 culpam non habuerit opus illud, tamen origo
 peccati in prole secum debitam pœnam traxit. Ne
 reminiscaris ergo Domine peccata mea, vel parcn-
 tum meorum : ne sumas ultionem de peccatis meis,
 si de me peccatore tibi, qui omnia scis, totam quam
 scio profiteor veritatem.

20. (V. 8.) *Ecce enim veritatem dilexisti.* Veritas es, et non fallens, via non errans, vita non defi-
 ciens. O vera charitas, et non chara veritas, qui in
 hoc natus es et ad hoc venisti in mundum ut per-
 hibeas testimonium veritati, in veritate tua exaudi
 me, Domine, in tua justitia! Et quia scio quod tu
 judicabis populos in veritate, et perdes omnes qui
 loquuntur mendacium, ideo prius hic in veritate
 coram te memotipsum dijudico, ut cum tu, Deus
 meus, tempus acceperis, et ipsas justitias judicabis,
 non intres in iudicium cum me servo tuo, cui jam
 (tibi sit inde gratiarum actio, et vox laudis!) mani-
 festavi veritatem, veritatem beatæ incarnationis
 tuæ, [quæ adhuc per sapientiam tuam infidelibus
 incerta est et occulta; et veritatem remissionis pec-
 catorum meorum, de qua similiter incertum est et
 occultum, cui misereri velis, et quem volueris judi-
 care. Et tamen hæc duo : *Incerta et occulta sapientie
 tue manifestasti mihi.* Primum per fidem, tanquam
 per alios Isaiam et Gabrielem testes mirabiliter con-
 cordantes et dicentes mihi : Ecce virgo concipiet,
 et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emma-
 nuel. Secundum per spem, quasi per alium Nathan
 prophetam, dicentem mihi ut Davidi veraciter pu-

nitenti: Transtulit a te Dominus peccatum tuum, et non morieris. Et si dixi corde contrito et humili: Confiteor; tu propitius remisisti. Et quia in sermone tuo manere volo, et verediscipulus esse tuus, ideo te manifestante cognovi hanc duplicem, et in sapientia tua a sæculis absconditam veritatem. Tu autem, Deus, qui superbis resistis, et humilibus das gratiam in præsentem, et cujus gloria humilem spem suscipiet in futuro, ex quo confidenter mihi tua prædicta occulta et abscondita revelasti, confido quod hoc donum tuum semiplenum non relinques.

21. (V. 9.) Sed *asperges me, Domine, hyssopo.* Sancti tui, Domine, per quos nobis tuas figuras et parabolas ediscere voluisti, dicunt nobis quod hyssopus est herba humilis et medicinalis, cujus radix petrae dicitur adhærere, et pulmones inflatos reprimere et purgare. Et ideo quando hic locutus es Domine, de hyssopo, de humilitate intelligeris nobis loqui, quæ in consideratione sui est modica illa virtus, quæ in conspectu tuo et totius cœlestis curiæ maxima reputatur. Cui tu, Deus, summus medicus, magnam contulisti contra tumorem superbiæ medicinam: quando tu, Deus, qui de excelso gloriæ tuæ throno humilia respicis, et ponis humiles in sublimi, cum esses immensus et excelsus, inclinasti cœlos, et descendisti in terram, formam servi accipiens, ut humilitatis exemplum humano generi exhiberes, et eases medicina tumoris in homine humilitas tua, Christe. Ubi enim, Domine, tua se exinanivit majestas, indignum est ut vento superbiæ infletur vermiculus ac tumescat. Quid enim magis mirandum est, quid amplius detestandum, quid gravius puniendum, quam quod videns Dei Filium summum in regno cœlorum, novissimum factum in regno hominum, apponat adhuc magnificare se homo super terram? O magister et Domine (et bene dicimus), tunc nobis humilitatis tuæ librum et magisterium ostendisti, cum lectionem illam nobis memoriæ commendandam legisti dicens: Discite a me quia mitis sum, et humilis corde. O humilis celsitudo! Quam vere si voluisses, dicere potuisses: Discite a me fabricare lunam, et solem, vel totam fabricam hujus mundi! vel discite a me triduanos mortuos suscitare! Sed quia potentior est solidissima humilitas quam ventosissima celsitudo, idcirco tu humilitatis doctor egregius potius dicere voluisti: Discite a me nascente, moriente, prædicante, miracula faciente, quia mitis sum et humilis corde. O si cordis mei intima aspergeres hyssopo, hoc certe tibi, qui es firmissima petra, Christe, toto corde radicatus adhærerem, ita quod unus spiritus essem tecum, et præ gaudio exclamarem, quod tibi Domino bonum est adhærere. Et quia hæc hyssopus est inflatis omnibus nobis opus, idcirco te, cui humilium et mansuetorum semper placuit deprecatio, deprecor humiliter et devote, ut me interius et exterius digneris aspergere hac hyssopo, et mundabor, ac penitus emundabor a delicto maximo, quod est superbia, quæ inter magna non solum majus, sed

A primum et maximum est delictum. Et per hanc emundationem lavabis me per gratiam tuam sanctam, in baptismo sanguinis animæ meæ per poenitentiam renovando, quem in baptismo fluminis et flaminis (tibi sit inde laus et jubilatio!) jam lavisti. *Et super nivem dealbator.* Ex hoc audeo dicere confidenter; quia, Domine, tu dixisti: Si fuerint peccata vestra, ut coccinum sanguinea, quasi nix dealbabuntur in poenitentia: et si fuerint rubra quasi vermiculus, sicut lana alba erunt, et sic opera sanguinis, in vestem tuam, Domine, misericorditer mutabuntur: ita quod de mecum aliis sanctis tuis, quibus quasi præclara veste in gloria vestieris, facies vestem tuam; quam dealbatam mirabiliter designasti, cum in transfiguratione vestimenta tua facta sunt alba, qualis non posset fullo facere super terram.

22. Et si me, cum illis qui viderunt te nudum et vestierunt, unquam permiseris illam lætitudinem vocem tuam audire: Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod paratum vobis est ab origine mundi (V. 10); *auditui meo dabis gaudium et lætitudinem.* O vox exultationis et salutis, quæ audientibus te dabis in Christo lætitudinem sempiternam, sona in auribus meis! Tu enim es vox valde dulcis, et facies sonantis decora! Sona, ut sic auditu auris audiam te, ut oculus meus videat te, quem videre, idem est quod habere. Interim autem pro reverentia tua, Deus, audiam tacens, quid in me loquatur Spiritus tuus sanctus, quoniam in me jam non loquitur nisi pacem. Quantumcunque inquietet et perstrepat foris mundus, et audiendo, quædam in cor meum veritas indicibilis eliquatur; quæ, si tu non es, nescio quid sit. O secretissime animæ meæ sponse, fac me audire interius in silentio vocem istam, ut quasi amicus sponsi item non cadam per multiloquium, et gaudio gaudeam propter vocem sponsi; ita quod anima mea, quæ adhuc est quasi nix in monte superbiæ congelata, ad calorem tui eloquii, quod vehementer ignitum est, liquefacta in vallem humilitatis celeriter et hilariter condescendat. *Et exsultabunt ossa humiliata.* Ossa animæ meæ, Domine, sunt virtutes, quibus ipsa interius, sicut corpus exterius ossibus supportatur, ut stare possit ante te supra pedes affectuum, ne labatur. Tu autem, Deus, qui omnia nosti, scis (et ego nec volo tibi, nec audeo, nec valeo diffiteri) quod hæc animæ meæ ossa pluries dissipasti, quæ placere hominibus quæsierunt adeo, quod medella (*ita cod. archaice*) devotionis, a qua totum concipiunt robor suum, arida est et sicca, ita ut possim dicere cum propheta: Ossa mea sicut cremium aruerunt. Sed quia tu es Deus virtutum, cujus os vel virtus in cruce non fuit, confractis aliorum duorum ossibus, comminutum, idcirco supplico tuæ ineffabili pietati, ut de excelso ignem amoris tui in ossibus meis mittas, quia tibi soli desidero bene placitis acibus de cætero complacere, ut holocausta tibi offeram medullata: et sic prædicta animæ meæ ossa humiliata per aspersionem hyssopi, et gaudium vocis tuæ

auditui mandatum, in te, Domine, exsultabunt gaudio magno valde.

23 (V. 11.) Et ne hæc exsultatio de cætero in tristitiam convertatur, *averte faciem tuam a peccatis meis*. Hactenus mentionem tibi feci, domine Deus meus, de una iniquitate, et de uno peccato, quod est superbia et arrogantia magna, de qua timeo mihi valde, attendens quod nec superbientibus angelis pepercisti, sed illum Cherub, qui erat signaculum similitudinis, plenus sapientia, et perfectus decore, propter superbiam de deliciis paradisi ad inferos detraxisti. Et idcirco a te, Domine, petii tam instantier, ut hanc iniquitatem et peccatum meum deleeres, lavares, mundares, quia maculam valde hærentem in anima mea fecerit. Nunc autem quia intelligo quod ex hoc peccato meo tanquam a quadam virulenta radice, multa in me peccata et iniquitates aliæ pullularunt, cum omnis superbia fundamentum et initium sit peccati, et angelum et hominem apostatari a te fecerit nimium imprudenter; ideo imploro humiliter tuam, Deus, ineffabilem pietatem, ne lætitia et exsultatio, quas auditui meo et humiliatis ossibus meis infudisti, in lamentum vel vocem sientium convertatur. Averte faciem tuam non solum ab illo peccato meo superbiæ, sed etiam ab omnibus peccatis meis: ita tamen quod a me tuam faciem non avertas, qui in hac vita volo querere tuam faciem, hoc est jucundam præsentiam tuam semper. Scio enim, Domine, quia tua facies in júbilo contemplatur, et si eam ostenderis, salvus ero: avertente autem te faciem tuam a me, inconsolabiliter conturbabor. Ne avertas igitur, Deus meus, faciem tuam a me; sed a peccatis meis avertas, ne animadvertendo in me, punias me pro illis: a quibus aversus, et quæ ego habeo, et habeo de cætero, te juvante, ad te faciem meam [convertam], ut fugiam ea semper. *Et omnes iniquitates meas dele* de notitia tua, Deus, et radicem et progeniem et germen, sicut omnino delesti memoriam Amalech de sub cælo.

24. (V. 12.) Et delebis meis iniquitatibus et peccatis, *cor mundum crea in me, Deus*. O Deus cordis mei, qui intellectum das parvulis, da mihi intelligere hoc: intus legem peto, ut cor mundum crees in me, Deus: ne si petiero quod ignoro, dicas mihi quod dixisti matri filiorum et filiis Zebedæi: Nescitis quid petatis. Ecce enim cæli non sunt mundi in conspectu tuo, et in angelis reperis pravitatem, quanto minus homo putredo et filius ejus vermis poterit dicere: Mundum est cor meum! Et non oportet me habere cor, et illud mundum antequam videam te, quem soli viri cordati videbunt, qui fuerunt mundo corde. Nunc autem, lux intelligibilis (cujus invisibilia per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur), intelligo, te magistro intimo in schola mei pectoris intime me docente, quod sicut corpus meum, vitam, saporem, gaudium, et dolorem habet a carneo cordis modo, quo separato ab ipso corpore, privatur iis omnibus ipsum corpus; sic, imo vera-

cius atque vivacius, tu es cor et vita animæ meæ, Deus; qui quandiu ipsam habitas, vita gratiæ tuæ vivit, gustat spiritualiter dulcia et amara: nam ei dulcescunt cœlestia et virtutes, et terrena ac vitia sunt amara. Et etiam quasi unum mystici corporis tui membrum, si prosperitate membrorum aliud gloriatur, congaudet; et si adversitatem patitur, quodam compassionis participio molestat et dolet: Et sic animam meam sentio cor habere. Cum autem propter iniquitates meas ab anima mea fueris separatus, tunc nec vitam, nec saporem, nec gaudium, nec dolorem sentit vel habet super aliquo de promissis, sed velut mortua sine corde in loculo corporis sui jacet, et tunc vere potest dicere cum propheta: Cor meum derelinquit me; et quod facta est quasi columba seducta non habens cor. Et vere miserabiliter seductus est omnis homo, qui propter tanti et talis cordis inopiam animam suam perdit. Nam hoc est pro nihilo, hoc est pro peccato, quod vere nihil est, pro quo nihilo perit cor impij peccatoris.

25. Et heu mihi, domine Deus meus, sine te, per quem omnia facta sunt, a me factum est istud nihil, et pro isto nihilo perii, et ad nihilum redactus sum et nescivi. Sed tu, creator omnium Deus, qui de nihilo cuncta creasti, cor mundum crea in anima mea, Deus, ad ipsam in misericordiis revertendo suspirantem et clamantem ad te: Velociter exaudi me, Domine: defecit Spiritus meus; ne avertas ergo aurem tuam a singultu meo, sed propter temetipsum, Deus, et propter nomen sanctum tuum revertere ad animam meam, ut vivat: tu es enim proprie proprium cor ipsius et vita. Ergo misericordissime, secretissime, intime, qui custodis pactum et misericordiam servis tuis; qui promissisti quod dares nobis cor novum, et spiritum novum poneres in medio nostri, si rediremus ad cor; et plantares [cod. plorantes] nos in corde tuo, et in anima tua tota. Da te solum mihi, et te in anima mea planta, et plenus sum. Ego autem prævaricator, ad vocationem tuam redire volo ad cor, hoc est ad te, qui es cor, quo vivit, sapit, gaudet, dolet, scit, intelligit anima mea, Deus. Et hoc est cor mundum, quod ut crees in me, Deus, requiro a te. Verumtamen attende, Domine, quod intendo: non est enim intentionis meæ, Deus meus, potere a te, qui semper es creans omnia, non creatus, ut te crees in me; cum in tuam æternam essentiam creatio nulla cadat; sed tuum sanctum Spiritum emittendo in me, qui si charitatem non habuero, nihil sum, me de hoc nihilo crees in te, qui vere es cor animæ meæ verum et vivum et mundum; et mundum istum ab omnibus inquinamentis suis abluis et emundas: et propter reverentiam tui vitalis et mundi animæ cordis, concede mihi per tuam ineffabilem bonitatem, ut cor mundum sincerum et purum ab immundis et vanis et noxiis cogitationibus sic valeam custodire, ut propter munditiam cordis mei te regem gloriæ habeam amicum.

26. Et quoniam dum anima mea fuit absque te, corde suo, miser factus sum, et curvatus sum, et inclinata est ad terrena mei spiritus rectitudo; ideo *et Spiritum rectum innova* in me. Tu es enim rectus Dominus Deus noster, qui ad hoc rectum hominem facere voluisti, ut spectantibus terram promnis animantibus universis, ista exterioris figmenti corporum rectitudo, hominem illum interiorum ad imaginem tuam factum, spiritualis suæ rectitudinis admoneret; et rectitudo corporis curvitatē argueret animi, si videret animum in corpore recto curvum. Et quia innocentes et recti adhæserunt tibi, eo quod diligunt te, et bonus es his qui recto sunt corde, idcirco imploro humiliter rectitudinem tuam, Deus, ut spiritum rectum velis in meo pectore innovare, ut sicut incensum in conspectu tuo, mea oratio et intentio dirigatur. Et non solum in spiritu me innova, sed etiam in *visceribus meis*, unde exiit peccatum immunditiæ carnis meæ. In visceribus enim renem sedes est voluptatis, illis solis exceptis beatissimis visceribus quæ te Deum et Dominum in virginali aula, quam elegeras, portaverunt. Et quia diaboli fortitudo est in lumbis ejus et in umbilico ventris illius, idcirco lumbos meos nisus est pluries illusionibus adimplere, ut in sua fortitudine infirmam alligaret carnem meam. Ego autem propter cordis inopiam et effeminatam mœstitiam mentis meæ, consensi infeliciter: et ipse diabolus, quem vir sagittarius non fugabat, sagittis suis ardentibus et ignitis ab ipso et angelis suis malis sagittatis in renem meorum visceribus et infixis, me miserum peccatorem de excelso throno virginitatis et pudicitiae deponeret et fugaret. Propter quod veh, veh mihi! perdidisti honorem illum, et decentiam illam, sertum illud diadema, coronam illam auream, imo aureolam, quam solæ animæ in vasis fictilibus corporum constituendæ acquirunt, motus illicitos penitus comprimendo, ac incentiva carnis similiter restringendo. Sed heu miser, quando virginitatem meam perdidisti, quare non cogitavi quod omnis scdatio non est digna animæ continentis? Quare infelix nescivi pretium ejus? Quare cum forti muliere non accinxi fortitudine lumbos meos? et tu, domine Jesu Christe, procul et ultimis cœlorum sinibus [ad] virginitatis meæ prædium [cod. pretium] adveniens, eam de teipso, qui est flos campi, et lilium convallium, in præmium coronares. O bone Jesu, corona virginum, si soli et solæ virgines, quocumque ieris, te sequuntur, et ante te canunt [cod. sunt] novum canticum, quod nemo potest alius decantare; ego qui virginitatem meam perdidisti, proh dolor! quo ibo a spiritu tuo, et quo a facie tua fugiam? Si enim te secutus non fuero, in tenebris ambulabo; et quid cantabo nisi lamentationes, carmine lætitiæ perditio et relicto?

27. Proinde, anima mea seducta, anima mea misera, anima ærumnosa, sume hymnum confessionis: meretrix oblivioni tradita, excute torporem tuum, discute peccatum tuum, et concute mentem tuam,

et reduc ad cor enorme delictum, et perduc te ad cordis immanem rugitum: intende, infelix, intende sceleris tui errorem, et proinde horrificum terrorem, et terrificum dolorem. Tu, inquam, o anima mea, quondam candidata cœlesti lavacro, desponsata fide, dotata Spiritu, redempta Christi sanguine, Dei imagine insignita, et in Christiana religione imbuta, virgo fuisti Christo Domino desponsata. O unde memini! O quod nominavi! Utique non tam benignum sponsum virginitatis meæ, quam terribilem iudicem immunditiæ meæ. Heu memoria perditæ jucunditatis! Cur sic superaggravas pressuram possidentis infelicitatis? Quam misera conditio mea, cui et bonum et malum sunt pariter in tormentis! Torquet enim me mala conscientia et cruciatus ejus, in quibus timeo me arsurum. Torquet me bonæ conscientiae, et præmiorum ejus memoria, quam scio me perdidisse, nec amplius recuperaturum. Væ, væ miserum perdere dolendum, perdere id, perdere irrecuperabiliter, quod a me servari debuit interminabiliter. O virginitas jam non dilecta mea, sed perditæ mea; non jucundata mea, sed desperata mea, quo devenisti? in quam foetido, in quam amaro cœno me dereliquisti? O fornicatio sordidatrix mentis meæ, perditrix animæ meæ, unde misera surrexisti? de quam niveo, de quam jucundo statu me præcipitasti? Tu namque, anima mea, perfida Deo, perjura Dei, adultera Christi, de sublimitate virginitatis miserabiliter es demersa in barathrum fornicationis, abjecta a Deo, projecta diabolo, imo abiciens Deum, amplectens diabolum: te impendens fornicationi, tu prior creatori et amantissimo Deo libellum repudii obtulisti, et ad insidiatorem tuum dæmonem te sponte contulisti. O misera et plus quam misera commutatio! Væ, quia benignum contempsisti, et maligno adhæcisti! Quid fecisti, o mentis amentia, amens spurcicia, spuria nequitia, quid fecisti? In cœlo reliquisti castum amatorem, et infernum secuta es odiosum corruptorem. Consolatio, securitas, lætitia, nolo vos, renuo vos: si peccati venia ad me reducerit vos, procul estote: procul estote ante mortem, si forte indulgentia revocet vos, vel post mortem. Sed sit continuo poenitentia amara comes ætatis meæ, sit continuus dolor, insatiabilis tristitia vitæ meæ, sint mœror et acerbis luctus infatigabiles tribulatores juventutis et senectutis meæ. Utinam, utinam ita sit, opto, oro, desidero, ut ita sit! Si enim non sum dignus oculos ad cœlum orandæ levare, etenim non sum indignus eos vel plorando cæcare.

28. Cogita igitur, cogita et recogita quid fecisti, et quid meruisti, et descendat mens tua ad terram tenebrosam, et opertam mortis caligine; et consideret quæ ibi exspectant scelerosam animam meam, intendat et contempletur, videat et turbetur anima mea. Expavesce, anima mea, desice, cor meum scindere. O bone Jesu nostra redemptio, si huc usque permisisti ut plangerem paululum dolorem meum, de cætero, bone Deus, permitte ut invocem auxilium

tuum; si enim feci ut essem reus, nunquam possum facere, ut non essem citatus tuus. Si mihi virginitatem ademi, nunquam misericordiam tuam peremi, Domine, Domine. Si ego admisi unde me damnare potes, tunc amisisti unde salvare soles? Noli Domine, noli sic attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum. Ubi est, o verax Deus, ubi est, Nolo mortem peccatoris? Si tu sepelis in infernum peccatorem ad te clamantem, an hoc est Nolo mortem peccatoris? an non potius hoc est, Nolo ut convertatur, et vivat? Peccator sum, Domine, peccator sum ego. Si ergo tu non vis mortem peccatoris, quis te cogit, quod non vis, cum sis omnipotens Deus? Absit, Domine; absit, Deus, ut prævaleat nequitia peccatoris confitentis, et delentis sententiam omnipotentis. Memor esto, juste Deus, qui misericors es, et creator et recreator meus; et ne memneris, bone Domine, adversus peccatorem tuum justitiæ tuæ solius; ne memneris iræ tuæ adversus reum, sed miserationis erga miserum. Verum est et fateor, misericordissime, quod conscientia mea meretur damnationem et quod pœnitentia mea non sufficit ad satisfactionem: sed certum est quod misericordia tua superat omnem offensionem, et idcirco abyssus meæ miseriæ abyssum invocat tuæ misericordiæ. Parce ergo tu, Domine, qui es salus; parce peccatrici animæ meæ, quæ fugit attrita a terrente justitia tua ad confortantem misericordiam tuam. Et quoniam præmium virginitatis est perditum, o dolor irreparabilis! saltem supplicium non sit inevitabile, quod est non impossibile omnipotentæ tuæ, nec indecens tuæ justitiæ, nec insolitum tuæ misericordiæ, quoniam bonus es tu, et quoniam in æternum misericordia tua manet. Denique quia ego peccavi in anima pariter et in carne, nec aliquid tale committere ultra volo, ideo a te, clementissime Domine Deus, qui quem sanas in anima, et corpore simul sanas, de utroque ardentem desidero expiari. Porro si peccavi, imo procul dubio quia peccavi, et propter hoc oculus meus in amaritudine pœnitentiæ commoratur, de venia tamen spero, sciens quod major est tua bonitas, quam mea iniquitas, quæ est magna nimis.

29. Veruntamen si malum coram te feci, et faciem tuam non erubui, ut deberem (V. 13), *ne projicias me a facie tua*. Sicut Cain pro perpetrato fratricidio a facie tua et terræ facie projecisti (nec mirum, quia intima sua projecerat, et desperatus de venia, noluit pœnitere, sed dixit quod major erat ejus iniquitas quam ut veniam mereretur), non sic, Domine, non sic projicias me a facie tua, neque sicut pulverem quem projicit ventus a facie terræ; sed per tuam superfluentem et ineffabilem bonitatem facias me de illis simplicibus quos non projicis; sed projice post tergum tuum omnia peccata mea, et omnes iniquitates meas projice in profundum maris; me autem hominem ne projicias a facie tua, sed ad illam me facias beatitudinem pervenire, in qua non sicut in hac vita per speculum in ænig-

PATROL. CLVIII.

mate, sed facie ad faciem, videbimus te finem desideriorum nostrorum, quem sine fine videbimus, sine fastidio amabimus, sine fatigatione laudabimus. Hoc munus, hic effectus, hic actus profecto sine fide erit omnibus, qui ibi revelata facie te videbunt. Et Spiritum sanctum tuum, quo peccatum meum cognosco, confiteor, et pœnitet, ne auferas a me; quem, ex quo mihi irascor, confiteor mea præterita mala, et plango, et iterum non committere propono, jam me quasi pignus gloriæ habere confido; sciens quod hæc non possum habere pariter ex meipso. Ergo Deus, cujus iræ resistere nemo potest, ne irascaris mihi in æternum, et non solum a me non auferas Spiritum tuum; sed etiam (V. 14) *redde mihi lætitiā*, quam prius habui, sed per peccatum amisi, lætitiā dico non mundi, qui lætatur cum male fecerit, sed lætitiā salutaris tui Christi Salvatoris mei, qui est gaudium meum, qui est futurus præmium, qui est spes mea, lux mea, laus mea, domus mea, patria mea, vita mea, salus mea, salutare meum. Hoc salutare spectavere futurum illi, qui fuerunt ante nos patres nostri, et in hac fidei spectatione sunt salvati; et in illo salutari est et erit eis lætitiā sempiterna; et quia per eandem fidem (rei tamen jam factæ, non faciendæ, sed temporibus variatis) salvari exspecto ab eodem Salvatore, qui omnes homines vult salvos fieri, et neminem vult perire. Idcirco Pater et domine vitæ meæ, etiam sempiternam lætitiā, quam per peccata mea perdidisti, redde mihi.

30. *Et spiritu principali confirma me*. O Deus qui es maximus Spiritus, maxima regio spirituum beatorum, in qua sanctorum animæ requiescunt, te primo superius invoco spiritum rectum, spiritum sanctum, et hic tertio spiritum principalem, intendens totam, quæ in te est, Trinitatem in meum auxilium invocare, ad hoc ut (ita cod.) rectus Dominus Deus noster, et non est iniquitas in eo. Spiritum sanctum tuum nomine suo intelligo. Et te Patrem hic accipio per spiritum principalem, quia tibi est potestas principaliter attributa bonum gratiæ quod in me operatus es confirmandi. Confirma ergo illud, Pater: et si me confirmaveris, sicut opto, et sicut me scit tua supereminens scientia indigere, confirmatus non ero inaniter, sed docebo. In quo tu, Deus meus, docens me utilia, mirabilis atque laudabilis apparebis, eo quod repente me doctorem feceris de plorante; de lupo, agnum; de altero Saulo, Paulum: et alii peccatores videntes quod mihi perperceris, proficient per exemplum, et sic verbo et exemplo (V. 15) *docebo iniquos*, qui in fide manentes, peccatis suis tanquam apostatæ mortificant fidem suam: illos, inquam, apostatantes, qui recesserunt a te, et quos tu, ipse, Domine, vocare ad pœnitentiam venisti, et non justos. *Docebo vias tuas, non meas, sed tuas*: vias tuas, quæ sunt misericordia et veritas, per quas ad nos venis, et nos ad te possumus pervenire. Et ipsi impii peccatores ad te convertentur, et per te, Domine, qui convertis petram,

scilicet cordis duritiã, in stagna aquarum, hoc est in flumina lacrymarum. Lex enim tua, Domine, est immaculata, convertens animas. Ego autem cor, linguam, et labia paratus sum ad exsequendum, tuum ministerium exhibere; devotissime supplicando, ut tu (mi Deus et Domine Jesu Christe, qui in diebus carnis tuæ verba vitæ æternæ adeo mirabiliter loquebaris, cum mirabantur omnes de verbis gratiæ, quæ tuis labiis procedebant,) sic cor meum aperias, linguam erudias, labia circumdes, ut impii ab errore vitæ tuæ per te, sic ad te meo exemplo et ministerio revertantur, quod anima mea salvetur in morte, et tu meorum operias multitudinem peccatorum, ita quod nec a te nec a diabolo de cætero cognoscantur.

31. Quod ut mihi efficacius concedatur, (V. 16) libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meæ. Spiritus sancte Deus, qui ad hoc in linguis igneis dispersit voluisti tuis discipulis apparere, ut nobis dares intelligere quod omnia linguarum genera cognoscebas, audi efficaciter, et exaudi novam et antiquam grammaticam linguæ meæ, in qua quasi meorum peccatorum doloribus peto a te de sanguinibus liberari. Ecce enim tu scis, qui scientiarum es Deus, quod in Latino nostro apud grammaticos, sanguines pluraliter non dicuntur, sed sanguis; et tamen ad constituendum nomini tuo, Altissime, quod ex carne per peccatum originale corrupta, non solum unum, sed plura contraxi peccata, magis proprie et expresse intendo a te petere, Deus meus non de sanguine sed de sanguinibus liberari; hoc est, omnibus peccatis carnalibus, quæ sunt multa, et specialiter de parentibus carnalibus, de amore eorum sic junctus teneor et ligatus, quod ne illud incurram, in quod incidunt, qui ædificant Sion in sanguinibus, vel qui in sanguinibus ædificant civitatem; quibus si per gratiam tuam fuero liberatus, non congregabo conventicula eorum, scilicet malorum collegiorum, de sanguinibus; ne motu carnalitatis erga nos inordinate molitus, dirumpere non possim colligationes impietatis, vel solvere fasciculos deprimentis. Scio enim quod caro et sanguis non possidebunt gloriam regni tui; et quod nil iniquius, quam quod excogitavit caro et sanguis. Non enim caro et sanguis beato Simoni Baronis revelavit Christum esse Filium Dei vivi, sed potius eum ad vocem ancillæ unius adeo excæcavit, ut ejus habere notitiam denegaret. Sed tu ei, Domine, revelasti, qui es firmamentum meum, et refugium meum, et liberator meus: qui Danielelem de lacu leonum, Susannam de falso crimine liberasti. Et idcirco a te liberatore meo peto suppliciter et requiro, ut libereres me de sanguinibus ante dictis, et ab omni corruptione pœnæ et culpæ: sed da mihi incorruptionem, quam dabis tuis fidelibus in futuro, Deus, dator salutis meæ, quam tu Salvator operatus es in medio terræ; quæ salus erit in illa incorruptione, cum corruptibile hoc induet incorruptionem et mortale hoc immortalitatem. Tunc veraciter mihi

dices: Salus tua ego sum, quando plenam et certam, securam et sempiternam felicitatem mihi concesseris et salutem.

32. O quando ad illam incorruptionem veniam, et sic salvus ero! Vere tunc satior, cum manifestabitur salus et felicitas illa mihi, ad quam venire non possum, nisi prius a te fuero de dictis sanguinibus liberatus, a quibus si liberatus fuero, et nullo alio liberante, et exultabit, hoc est cum exultatione et gaudio, nuntiabit lingua mea justitiam tuam: non illam, Domine, a qua superius appellavi, eo quod dominam meam misericordiam, in qua spero, non permittet secum in tuo finali judicio consedere: nam illam justitiarum justitiam non possem cum exultatione ad memoriam revocare, quia valde contremiscit cor meum illam timens: sed illam potius tuam justitiam lingua mea cum exultatione, et lætitia nuntiabit, qua in præsentis vita ex virtute ipsius tuæ præsentis justitiæ me teneris recipere consistentem; eo quod sacræ leges tuæ justitiæ in hac vita non delignantur sacros canones tuæ misericordiæ imitari, quantumcumque in peccatores impœnitentes sævire debeant in futuro. Sin autem, Deus meus et liberator meus, me (quod absit!) non liberaveris de sanguinibus, sicut opto, qua temeritate præsumet lingua mea tuam justitiam, remordente me conscientia, exultare, vel cum exultatione animi nunciare? Certe potius formidaret, ne tu, Deus, mihi diceres peccatori: Quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum pro os tuum? Sed quia istæ duæ res, misericordia et justitia, semper in tuo judicio sunt conjunctæ, ex quo de sanguinibus confiteor, et pœnitentiam bene placitam tibi ago de liberatione mea indubia.

33. (V. 17.) Quare, o Domine, labia mea, propter peccata mea hactenus clausa, aperies, qui aperuisti os Zachariæ prophetæ, quod nemo claudere potuit quin te benediceret Dominum suum; qui e converso ora leonum in lacu adeo conclusisti, quod nemo potuit illa aperire, ut læderent Danielelem. Tu, inquam, qui sic aperis et nemo claudit, claudis et nemo aperit, aperi labia mea, Deus; ut non solum labia corporis ad constituendum tibi, sed et dentes et labia cordis mei, quæ sunt ejus desideria et voluntas. Nam sicut in os corporis mei non potest cibis aliquis introire, et cedere in ipsius corporis nutrimentum, nisi prius apertis labiis ruminetur dentibus et teratur; sic intrare non potest magna multitudo dulcedinis tuæ in cor meum, nisi prius tibi omnino ipsius voluntas, quasi labia et quasi dentes, virtutes et desideria, reserentur ut per aperta tibi labia voluntatis, in cor et in animam meam intres; et ut tu animæ cibus, ei spirituale tribuas nutrimentum inter dentes virtutum et desideriorum ferventium. Qui propter scelera nostra attritus es, viriliter attrahis, ut revolvendo frequenter tua beneficia meminerim: ita quod anima mea hujusmodi labiis et dentibus, degustata suavitate tuæ indicibilis bonitatis, de te quasi de altero illud can-

licum canticorum valeat decantare : Guttur ejus A
suavissimum, dignum dilecto ad potandum, labiisque
et dentibus ad ruminandum. Et si sic labia mea
aperueris, qui aperuisti discipulis tuis sensum ut
intelligerent Scripturas, *os meum cordis et corporis
annuntiabit laudem tuam*, quia jam te non poterit
non laudare de bonis et beneficiis, quæ a tam bono
domino Deo suo se confitetur et percipit recepisse ;
videlicet quod me creasti, quod me peccantem non
reliquisti, quod cum peccato non ignovisti, quod
confiteri monuisti, quod conversum justificasti, quod
a meis iniquitatibus me mundasti, quod me per
tuam gratiam visitasti, quod perseverantem corona
justitiæ coronabis quam perseverantibus præparasti.
Hæ sunt laudes quas os meum interius, et exterius
nunciabit de te, qui in sancto habitas, laus Israel,
qui major es omni laude. Et ut laus tua, Deus, sem-
per sit in ore meo, repleatur, quæso, os meum laude :
nam si os meum laude tua non repleveris, deside-
rium non ardebit, nec erit speciosa laus in ore pec-
catoris. Sed quoniam jucunda est decoraque lauda-
tio tuæ ineffabilis bonitatis, ego quantum in me est,
te juvante, dilatabo os meum, ut tu adimpleas illud,
de cujus plenitudine accepimus omnes. Laudationem
tuam loquetur os meum, ut laudem te in vita
mea præsentem pariter et futura. Et quia tu dixisti
quod sacrificium laudis honorificet te, ideo nunc
scio quod nunc, videlicet in plenitudine temporis
gratiæ, sacrificia pecudum non requiris.

(34. V. 18.) *Quoniam si voluisses sacrificium* le-
gale, quod secundum legem Moysis, antiqui tibi pro
expiatione suorum peccatorum fiducialiter offere-
bant; et nunc est in laudis sacrificium commuta-
tum; *dedissem utique*, et ad immolandum tibi tauros
et arietes totam meam substantiam hilariter expen-
dissem. Sed quia audivi te, Domine, in Ecclesia
exclamantem : *Holocausta arietum et adipum pin-
guum, et sanguinem vitulorum et agnorum et hir-
corum nolui, et quod non acciperes de domo mea
vitulos, neque de gregibus meis hircos, ut me in
hujusmodi sacrificiis non oblati non argueres, cum
carnes non manducares taurorum, et hircorum san-
guinem non potares; idcirco sacrificium hoc non
'edi, sciens quod hujusmodi holocaustis non delecta-
beris.* Spernis, Domine, taurorum et hircorum et
aliam pecudum holocausta, quæ tempus habuerunt
dum futurum aliquid promiserunt; at postquam ve-
nit plenitudo temporis, et misisti Filium tuum in
mundum, qui per Spiritum sanctum tibi Deo vi-
venti immaculatam hostiam obtulit semetipsum, et
nostram conscientiam ab operibus mortuis emunda-
vit; ex tunc holocausta et sacrificia animalium re-
spuisti, cum pretio immolationis Christi nulla possit
oblatio compensari. Sed quærenti mihi a te, quid a
me tibi sit offerendum, te audio de te quasi de alio
respondentem : (V. 19) *Sacrificium peccatorum, quod
placet Deo, spiritus contribulatus, hoc est spiritus
cum patientia tribulatus; spiritus, quem etsi for-
max tribulationis exterius tribulat et exurit, patien-*

tia tamen interius mitigat, et delinit. Nam sicut vir
iracundus suscitatur rixas, ita pacis patientia mitiga-
tus suscitatur; ut tibi, Domine, qui es spirituum mode-
rator, spiritus cum patientia tribulatus, in sacrifici-
um offeratur.

35. Et hoc est illud sacrificium, quod inter alia
holocausta tibi oblata a peccatoribus, præ cæteris
est beneplacitum tibi semper. Nam cum aliæ obla-
tiones et sacrificia de extrinseco offerantur, illud
tamen offertur de proprii cordis intimis et medullis.
Cum enim spiritus tribulationibus quatitur, contu-
meliis agitur, et nihilominus totus charitatis igne
succensus, et virtute patientiæ intus in peccatore
integer reservatus, non cogitans de vindicta, tibi
Domine, qui es Deus patientiæ et solatii, inter illatas
injurias tenetur, restringitur, et mactatur; tunc in
furore tuo ponitur thymiana, tunc holocausta me-
dullata tibi cum incenso innocentum arietum offe-
runtur. Tunc in homine, ferale ferocitate destructa,
boves totius cervicositatis cum hircis petulantia of-
feruntur et immolantur. Et idcirco, ut puto, per
quemdam sapientem docere voluisti, quod melior
est vir patiens, viro forti; et qui dominatur animo,
expugnatore urbium. Innumerabiles enim viri in po-
testate urbes et populos habuerunt, paucissimi vero
et verissime semetipsos. Et cum quis contra po-
pulos vel urbes decertat, totus simul interior et
exterior homo pugnat : et si expugnat, non mag-
nam videtur coronam de tali victoria meruisse, eo
quod ea sunt extra se, quæ vincuntur. Qui autem
C contra proprium animum virtute sapientiæ in se
certat, non totus, sed minor quam dimidius dimi-
cat. Et si per patientiam suam vincit, et repugnanti
sibi animo dominatur, hostem iracundiæ, qui jam
intraverat castrum suum, et ascenderat secum in
arcem, sine armis et manibus prosternendo; vir ille
vere melior est quam urbium expugnat, et est
longe gloriosior hic triumphus. Et sic patet, quod
maxima virtutum patientia vincat inermis, armato-
que solet vincere semper viros. Quocirca tu, Deus,
electus ex millibus, hoc sacrificium contribulati spi-
ritus præ cæteris elegisti. Elegi et ego peccator
tuus, hoc idem tibi de meis intimis læto animo
immolare, si dares mihi unde tibi sacrificium hoc
D offerrem.

36. Sed ecce qui tribulant me inimici mei spiri-
tuales et corporales exultabunt, si motus fuero per
impatientiam et per iram. Et certe confido in te, qui
es patientia mea, quod quando tribularer patientiam
mihi dares, si tunc ad me ipsum reversus, cum fra-
tribus Josephi humiliter cogitarem : Merito hæc
patior, quia peccavi aliquando in fratrem meum. Et
si dicerem cum Michæa : Iram Dei portabo, quia pec-
cavi ei; et tunc illatam contumeliam leviter depor-
tarem, cum in secreto mentis ad mala recurrerem
perpetrata. Nam sicut patiens tanto patientius me-
dici ferrum portat, quanto putridius esse conspiciat
hoc quod secatur, ego quanto plus pondus cognosce-
rem culpæ meæ, tanto tribulationis pœnam levius

sustinerem, et tibi domino Deo meo sacrificium tribulati spiritus ferventius immolarem. Sed o Deus fortis et patiens, qui vita es iis qui tribulato sunt corde, ut in te, si velint, accipiant patientiæ documenta, quoties in fornace tribulationis, in qua examinas jura tua, per iracundiam crepui et defeci? Quoties, oblitus quod in tribulationibus meis esses, per impatientiam in fratres incandui? Quoties cor meum perdidit in furore, et de tribulationibus excæcatus non potui ostium invenire, per quod reverterer ad me ipsum, ut tribulatum spiritum interius continerem, ne vel per verba, vel verbera, exterius mugiret tonitrua, fulgura coruscaret? Et si aliquando licet raro inter adversa vel probra meo tribulato spiritui patientiam tribuisti, visum fuit mihi, domine Deus meus, quod angelus ille tuus, qui descendit cum Azaria et ejus sociis in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace, et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem, descenderet in cor meum et in tribulatione meum contribulatum spiritum, in illo interiori sacrificio, sic tua gratia interius impinguaret, sicut asinus exterius tribulis impinguatur; et tunc omnino me ignis iracundiæ non tetigit, neque contristavit, nec quidquam mihi molesti intulit, sed probavi per experientiam in me ipso, quod etsi persecutores pugnant, postea tamen non sibi mellificant, sed patienti. Propter quod David exemplum de se ponens, ut me ad patientiam invitaret, de persecutoribus suis dicit: Circumdederunt me sicut apes. Apes enim etsi inferant punctionis dolorem, amantur tamen, quia mellis dulcedinem administrant. Sic et persecutores meos, Domine, amare volo, et punctiones quas amarum conatibus inferunt, tribulato spiritu tolerare, ut mellita jucunditas subsequatur. Nam per quemdam sapientem audivi, Domine, te dicentem, quod usque ad tempus sustinebit patiens, et postea redditio jucunditatis.

57. Ergo, bone Domine, bone Deus, qui contribulasti capita draconum in aquis, et roagationem contribulati non adjicis, contribula venatiæ superbiæ meæ caput in diluvio lacrymarum, ut tibi sacrificem meum spiritum cum patientia tribulatum, nam et *cor contritum*, hoc est cum gratia tua tritum vel strictum. Multi enim sine gratia tua, Deus, diversis doloribus et sollicitudinibus teruntur in cordibus et stringuntur, et tamen corda eorum despicias et contemnis, quia contritio et infelicitas in visis eorum, et ideo præ contributione spiritus ululabunt. *Cor autem contritum* pœnitentia de peccatis, quod Judas confitendo arat, et Jacob subsequitur sulcorum duritiam conterendo, cujus magna est contritio velut mare; et *humiliatum*, non elatum peccata excusando, *Deus, non despicias*, qui non despicias loquelam genitus, sed humilia respicias in cœlo et in terra. Ad quem ergo respicias, domine, Deus meus, nisi ad humilem et contritum, et tementem sermones tuos? Sed et anima mea, quæ tristis est super magnitudinem mali sui, incedit

A curva, et infamis desiderat gloriã dare tibi. Et ut ista duo sacrificia spiritus et cordis contriti tibi domino Deo meo digne valeam et jugiter immolare, tu benigne Deus, cujus benignitas ad pœnitentiam nos perducit (V. 20), *benigne fac, Domine, Sion*; hoc est illi superiori animæ meæ parti, quæ per arcem Sion olim sitam in eminenti loco illius materialis Hierusalem designatur, in cujus fastigio quasi speculator excubans visis hostibus exclamabat. Sic pars illa superior rationis, quasi in eminenti animæ meæ solio constituitur. Spirituales nequitias, meam interiorem Hierusalem impugnantes, providens venientes, contra eas super muros exclamat, ne ista Sion in me, Domine, dormiat, vel dormitet, cum tecum meam custodire debeat civitatem.

B 58. *Fac ei benigne Domine, bone Deus, in bona voluntate tua, non in mortua voluntate mea, quæ mihi adjacet, hoc est paralytica jacet juxta latas animæ meæ, fac, inquam, benigne, Domine, dictæ Sion, quæ ex iis, quæ sperat, jam aliquid speculatur, et in bona voluntate tua fac ei, ut ego semper tuam habeam bonam et faciam voluntatem, et probem quæ sit voluntas tua bona, beneplacens et perfecta: bona in te, placens in affectibus, beneplacens fruentibus, et perfecta perfectis et nihil amplius quærentibus. Et vere benigne, Domine, si mecum egeris sic benigne, majora te dedisse mihi beneficia reputabo quam si omnes præbendas et dignitates totius militantis ecclesiæ mihi dares. Nam ipsa bona voluntas tua, si tu Deus meus, ut opto, dederis eam mihi, dictam meam Sion non permetteret ex tædio dormire; sed eam sic faciet jugiter super custodiam suam stare: quod ipse speculans spirituales hostes contra unam interiorem Hierusalem irruentes, et videns urbem illam, quam servat absque murorum virtutum ambitu patentem undique et apertam, tacere non poterit propter pericula imminencia, quæ videbit, quin mecum clamet in excelsis, et dicat: Benigne Domine, *fac benigne in bona voluntate tua Sion, ut ædificentur muri Hierusalem*, illius scilicet interioris Hierusalem, quæ est anima mea. Hæc est enim illa Hierusalem, quæ ædificatur ut civitas, pro qua supplico tibi animarum benignissimo amanti. Scio enim quod benignus es, Domine, et placibilis super malitia, et quod benigna est misericordia tua, Domine: et ideo fac benigne, et in *bona voluntate tua*, quam tua benignitas gratis, et absque meis meritis, mihi dabit; ut ædificentur animæ meæ muri, qui stabiliuntur principaliter, et consurgunt de fide viva, spe certa, charitate non ficta. Fac etiam ut et muri hujus mundanæ Hiericho in me funditus diruantur, et nunquam de cætero reparentur. Quoniam tu, Domine, per Josue maledictionis sententiam protulisti in eos, qui muros hujus Hiericho suscitarent: ædificat enim diabolus muros istos de luto voluptatis, palea vanitatis et latere cupiditatis.*

D 59. Per te ergo, Domine, muri istius Hiericho destruantur in me, et ædificentur muri Hierusalem

supradicti, quos nisi tu ipse ædificaveris, in vanum laborant qui eos ædificare putant. Tu enim, Domine, solus es qui fidem quasi fundamentum murorum istorum infundis : spem veluti parietem erigis : charitatem tanquam inexpugnabilia propugnacula, quæ nunquam excidunt, construis et largiris. Et hic est inexpugnabilis ille murus, quem per te, qui es ædificator et custos Hierusalem civitatis supernæ, ædificari desiderant desideria cordis mei, et clamant : Muro tuo inexpugnabili circumcinge nos, Domine, et armis tuæ potentie protege nos semper. Et hoc est, domine Deus meus, pernecessarium mihi, ut in me ædifices dictos muros. Nam antequam ædificati fuerint, gratum non accipies, vel acceptum de manibus meis quidquam ; sed ædificatis firmiter in mea interiori Hierusalem dictis muris (V. 21), *tunc acceptabis* ; quia ante acceptabile non habebis *sacrificium justitiæ*, in quo me ipsum punies. Tibi per pœnitentiam victimabo : quid enim justius, quam ut meis irasceam iniquitatibus et peccatis, et opera justa faciam per pœnitentiam et lamentum ? Et vere justum est, ut de veteri vita mea in novam transeam vitam, ut extincto veteri homine per pœnitentiam, in me ipso sacrificium justitiæ secundum regenerationem novi hominis tibi sacrificem domino Deo meo. Acceptabis etiam oblationes eleemosynarum tibi, Domine, a me per manus pauperum oblatarum, qui reputas tibi specialiter esse factum, quod uni ex minimis, quosum angeli semper faciem Patris vident, a me collatum fuerit vel oblatum. Non fiat hæc oblatio de iniquo, hoc est de male acquisito vel inale retento. Quia tu, Deus, ad Cain, et ejus munera respicere noluisti, eo quod tibi prava munera offerebat. Non respicis in oblationibus iniquorum ; sed illas oblationes dignas tibi reputas et acceptas, quæ fiunt de substantia illa bona, cujus non est peccatum in conscientia : et has a me oblationes per Sapientem requiris, dicens : Fili, si habes, bene fac tecum, et Deo dignas offer gratias et oblationes.

40. (V. 24.) *Tunc etiam acceptabis holocausta*, mea scilicet, hoc est non solum de meo, sed de me toto facta ; ideo quod spiritus dolore, et corpus labore afficiatur, et omnia mea interiora et exteriora igne charitatis inflammentur pariter et crementur. Nam hæc illa esse intelligo holocausta, de quibus tu, Domine, mihi dicis : Holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper beneplacita et accepta. Postquam enim in me ædificati fuerint dicti muri, tunc cum auxilio angelorum, et consilio prelatorum, quos una cum perfecta Sion super dictos muros constitui vigiles et custodes, animæ meæ vires *imponent super altare tuum* et mecum, quod tu, qui es summus pontifex futurorum bonorum, tibi vis singulariter dedicari, et in quo quidquid boni, devotionis, et intinxeris dulcedinis habeo, a te accipio, et tibi offero, et tu mihi. De quo altari sapientia tua dicit : Oblatio justis impinguit altare. Hoc est altare quod Noe tibi ædificavit spiritualiter in seipso, tol-

lensque de cunctis suis pecoribus scilicet corporalibus, et de volucribus spiritualibus purificatis et mundis, super altare illud tibi obtulit holocaustum. Hæc est ara templi sancti tui, quod sum ego ; juxta quam stat angelus ad custodiam deputatus, habens thuribulum aureum in manu sua, ut cum incenso multo orationes coram te, Domine, fusas cum lacrymis representet. Hoc est altare concavum et inane, a cunctis scilicet terrenis affectibus vacuatum, quod tibi fieri mundavisti ad imponendum cineres memoriæ nostræ mentis. De hoc altari, amabilis amice, cujus dicere est facere, tu dixisti, ut ignis amoris tui semper in hoc altari ardeat, quem nutricet sacerdos subjiciens per singulos dies ligna desiderata cordis mei. Qui ignem istum in terram mittere, ut ardeat, venisti, veni, et in hoc altari cordis mei tui amoris ignem accende.

41. O summe sacerdos in æternum, et pontifex futurorum bonorum, veni et ad nutriendum ignem istum, ne deficiat in Sion. Donec fiat caminus in illa, quæ sursum est Hierusalem matre nostra, subijce ligna incentiva et nutrientia ignem istum. Primum videlicet temetipsum, qui es iis qui te apprehendunt, lignum vitæ ; lignum, inquam, vitæ positum in medio paradisi, ut, ex omni parte currentes ad te, possint te apprehendere vitam suam et vitam vitam. Lignum etiam vitæ proferens per singulos menses, nostrorum affectuum fructus suos excitatos per desiderium, dulcissimos, pacatissimos et suaves, quibus sanctorum animæ reficiuntur sine fastidio, et fruuntur. Secundum lignum subijce vivificæ tuæ crucis, quod est istud dulce lignum, per quod aquæ amaræ in dulcedinem sunt conversæ ; lignum benedictum, per quod facta est justitia de maligno ; lignum exiguum, cui fideles homines suas animas commiserunt, commisi et ego meam ; quod fidele inventum est, eo quod salvæ factæ sunt omnes salvæ animæ per hoc lignum. Hæc vero sunt duo ligna, in altari cordis mei nutrientia tui amoris ignem salvificum. Tu ergo solus sine peccati macula sacerdos in altari cordis mei per singulos dies subijce ligna ista, ut et ego cum muliere sarceplana hæc colligam duo ligna, et ingrediar ad altare Dei, et exinde faciam mihi et filio, hoc est affectui meo, panem vitæ et intellectus, ut comedamus et moriamur : et ne moriamur, ut videamus et cognoscamus te solum Deum vivum et verum, et quem misisti Jesum Christum. Super hoc altare imposuerunt omnes animæ meæ vires vitulos orationum et laudum, gratiarum actionum et benedictionum, charitatis et honoris, fortitudinis et virtutis : et sic reddam tibi quamdiu fuero meorum vitulos laborum, a jugo peccati liberatos tua gratia, et solutos. Et quia tu es Dominus virtutum, rex meus et Deus meus, quia alia altaria adhuc habes, suppliciter omnipotentiam tuam rogo, ut jubeas hæc omnia antedicta (videlicet sacrificium justitiæ, oblationes, et holocausta, et vitulos) super altare cordis mei imposita perferri per manum sancti angeli tui in

sublime altare tuum in conspectu divinæ majestatis tuæ; ubi est jugis laus, ubi beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te, ad quorum consortium nos faciat pervenire Christus Jesus Filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula.

42. Denique quia te, Domine, faciente, qui omnia bene facis, invenit servus tuus ut oraret te oratione hac, inde sit gloria Patri ingenito, Patri futuri sæculi, Patri pauperum, Patri orphanorum, Patri misericordiarum. Patri spirituum, Patri luminum, Patri justo, Patri sancto, qui proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Hic vere et solus est Pater noster : a sæculo nomen suum. Attende ergo, Pater et domine, attende de cælo et habitaculo sancto tuo, et de solio gloriæ tuæ, et vide, et visita vineam animæ meæ, qui in baptismo plasmasti. Ubi est, Domine, zelus tuus, et fortitudo mea, qui me non retrahunt violenter et penitus a peccato? Heu mihi, Domine, multitudo viscerum tuorum continerunt super me. Quare me errare fecisti de viis tuis, indurasti cor meum ne timeret te? Et nunc, Domine, Pater noster es; omnes nos lutum : factor noster es, et opera manuum tuarum, Deus, omnes nos. Ne irascaris, Domine, satis, et ne ultra memineris iniquitatum mearum. Ecce enim omnia desiderabilia mea versa sunt in ruinas. Numquid super iis continebis te, Domine, tacebis, et affliges me vehementer? Pater, peccavi in cælum et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus : sed propter tuam ineffabilem pietatem, fac me sicut unum de mercenariis tuis. Cujus rei gratia flecto genua mea ad te Patrem Domini nostri Jesu Christi, a quo in cælo et in terra omnis paternitas nominatur, ut des mihi secundum divitias gloriæ tuæ constantiam, et virtutem corroborari per Spiritum sanctum tuum in interiore homine, et Christum habitare in corde meo per fidem, quæ per dilectionem tibi beneplacita operetur. Tibi autem Patri, qui potens es omnia nobis facere abundanter plus quam petimus, et quod plus intelligamus, quam petamus, intelligimus, sit gloria in Christo, et in Ecclesiâ, et in omnes generationes sæculi sæculorum. Et Filio tuo unigenito, cujus gloriam vidimus, gloriam quasi Unigeniti a Patre. Et cum Deum viderit nemo unquam, ipse tamen vidit eum unigenitus Filius, qui est in sinu Patris. In quem ego ex toto corde meo firmiter credo : et simpliciter confiteor, quod qui non credit in eum, jam judicatus est, quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. In hoc enim apparuit charitas Patris in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum qui fuit obediens ei usque ad mortem.

43. Tu ergo, Fili Dei vivi unigenite, Redemptor mundi Deus, miserere mei. Tibi enim dedit potestatem judicium facere. Sed supplico tibi ut prius mihi peccatori peccata dimittas, quam ad judicandum me venias : et tunc sic judica me, Deus, ut discernas et separet animæ meæ causam de gente

non sancta. Tu es enim quem Deus Pater ante luciferum in cælis genuit Unigenitum, et beata Maria Virgo felix Mater tua in terris peperit primogenitum, post quem nullum. In cujus nativitate facta est multitudo cælestis exercitus laudantium et dicentium : Deo gloria in excelsis. Et Spiritui sancto, non factio, non creato, non genito, sed a Patre et Filio procedenti, qui ferebatur in principio super aquas : qui est Deus spirituum omnis creaturæ : qui locutus est per prophetas : qui est spiritus sapientiæ, intelligentiæ et salutis, qui replevit orbem terrarum : qui nos facit gemitibus inenarrabilibus postulare : qui discipulos Dei et Domini nostri Jesu Christi se ipso replevit, et in linguis igneis apparuit super eos. O Spiritus sancte Deus, qui es ignis non consumens sed lucens, non comburens sed urens, ure renes meos et cor meum, ut tibi casto corpore serviam, et placeam mundo corde. O ignis divine, qui amor es afficiens, et ardor indeficiens, charitas Deus meus, accende me. Quis mihi det ut venias in cor meum, et inebries illud, et obliviscaris omnia mala mea, et amplectar unum et summum bonum meum, quod tu es? Mihi, Domine, miserere, ut loquar cum sim pulvis et cinis. Quis tibi sum ego, ut amari a me te jubeas; et nisi faciam, irascaris mihi et mineris ingentes miseria? Parvane est miseria mea, si non amem te? O amor Spiritus sancte Deus, promittis mihi multa bona, si amem te : da te solum, qui amor es, et sufficit mihi : da quod jubes, et jube quod vis, amore amoris tui. Hæc peto a te, qui es Spiritus super mel dulcis. Tibi ergo Patri et Filio et Spiritui sancto, trino et uno Deo, magno, universo, æterno, omnipotentissimo et excelso, sit de tota oratione hac gloria et jubilatio, laus et gratiarum actio, honor et imperium sempiternum : sicut erat in principio, ino ante principium, quia prius quam montes fierent, aut formarentur terra et orbis, a sæculo et in sæculum tu es Deus superlaudabilis, et supergloriosus in omnibus sæculis : et nunc etiam in præsentem clarificatus es in nobis, qui semper in te clarus es claritate, quam habuisti ante quam mundus fieret apud te. Et ex illa claritate, quæ in me per fidem, tibi sit inde gloria : et in hoc præsentem nunc cupio sequi te in toto corde et timore, et quærere faciem tuam. Ne confundas me ab expectatione mea, sed fac mecum secundum mansuetudinem tuam, et secundum multitudinem misericordiæ tuæ, et erue me de fornace peccati in mirabilibus tuis, et da nunc gloriam nomini tuo, quia tu es Dominus Deus solus gloriosus super orbem terrarum et semper. Quia omnis sapientia a te domino Deo est, et fuit semper, et est ante ævum. Sempiterna est quoque virtus tua, atque divinitas : quæ cum me possit dare in opprobrium sempiternum, imploro tuam omnipotentiam sempiternam, ut mihi concedas potius gaudia sempiterna. Tu enim es Deus sempiternus, qui creasti terminos terræ, qui nec incipis, nec desinis, sed est tibi gloria et nunc et semper, et in sæcula sæculorum.

44. O rex sæculorum immortalis, invisibilis, quot ætates lapsæ sunt, quot sæcula transierunt, et quot futura sunt, mutabis ea et mutabuntur. Tu autem qui dixisti, Ego sum qui sum, idem ipse es in æternum immutabilis et omnipotens, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Licet enim omnia sint ex te, et per te, et in te, non tamen sunt quod tu es, qui es mutans, non mutatus, faciens, movens, sed manens. Et cum beatus apostolus tuus dicat, quod nos sumus, in quos fines sæculorum devenerunt; æternitati tuæ supplico, Deus meus, ut in me sic digneris implere apostolicum istud verbum, ut sæculum vel sæcularitas, qui me canonicum vel monachum adeo facit sæcularem, quod hoc adjectivum totum suum in me absorbet et destruit, substantivum in me taliter finiatur, quod de cætero negotia sæcularia me non trahant, et turbent. Exceptum a jurisdictione sæculi hujus nequam, ad illa infinita sæcula me facias cogitare, et postea cum vivis et confessionem dantibus pervenire, qui sunt partes sæculi sancti, et sæcula sæculorum. Didici enim, Domine, quod illud sæcula sæculorum a latino interprete ponitur pro æterno; et quod repetitio dicentis sæcula sæculorum, ad æterna mittit animum cogitantis: et hæc sunt illa æterna, immortalia, infinita testamenta, sæcula sæculorum, quæ justi post ista sæcula præsentia et mutabilia immutabiliter consequentur. In quibus sæculorum tibi auctori solum sit gloria sempiterna.

45. Amen. O Deus Hebræorum, scire me voluisti, quod amen nec græcum, nec latinum est, sed est hebræum, et propter sui excellentiam translatum non fuit ab interpretibus vel mutatum, ut nomen tuum quod est mirabile et immutabile designaret.

(6*) Hactenus Anselmus Cantuariensis. Namque Anselmi Lucensis summaria seu capitula universi operis canonici ex integris codicibus dedimus in Spicilegio Rom. t. VI. Et quidem Nic. Alemannus De pariet. Later. cap. 12) idoneus harum rerum estimator, Anselmi collectionem ex Leonis PP. III jari forsitan opere haustam suspicatur. Nunc præterea in alio codice vat. 325, qui fuit Svecæ Regiæ, titulum hunc legebam. *Authentica et compendiosa collectio regularum et sententiarum sanctorum Pa-*

A Unde tres significationes hoc vocabulum habere voluisti; primo enim, amen accipitur nominaliter, et est nomen, et significat sanctum et terribile nomen tuum, ut cum in Apocalypsi legitur (iii, 14): Hæc dicit: Amen, testis fidelis et verus, qui est principium creaturæ Dei. A te ergo domino Deo meo, qui solus hoc nomine designaris, totius cordis mei affectibus postulo, requiro, ut propter reverentiam hujus nominis sancti tui, nomen meum in libro vitæ rescribas: et cum illis, qui custodierunt sabbata tua, et elegerunt quod voluisti, et retinuerunt fœdus tuum, des mihi in domo tua, et in muris tuis locum, et nomen melius quam a filiis et filiiabus, et nomen sempiternum quod de cætero non peribit. Secundo accipitur amen adverbialiter. Et cum tu Deus meus B quando in terris visus es, et cum hominibus conversatus, veritatem aliquam asserere voluisti, pluries adjunxisti: Amen dico vobis, hoc est, vere vel veraciter, seu infallibiliter dico vobis, quod ita est sicut dico. Et nonnunquam amen amen ingeminasti, ut ipsa ingeminatio, major esset expressio veritatis. Unde te, qui es vera veritas, et chara charitas, quæ non fallit, exoro suppliciter ut veritas tua semper in corde meo resfulgeat, et omnis mundana et diabolica falsitas destruat. Tertio autem amen accipitur verbaliter, et est verbum, ut cum in omnibus optativis, amen, hoc est fiat, ab optantibus et desiderantibus quod petitur, respondetur; quod et psalmista in fine quorundam psalmorum ingeminasse legitur, ubi dicitur: Fiat, fiat. Et in hoc sensu in fine præsentis orationis, mea vota et desideria continentis, dico: Amen; hoc est, ita fiat. Ut videlicet tibi Patri, et Filio, et Spiritui sancto, trino et uni Deo, sit gloria in sæcula sæculorum. Amen. (6*)

trum, et auctorabilium conciliorum, facta temporibus (Gregorii VII) sanctissimi papæ a beatissimo Anselmo episcopo Lucensi, ejus diligenti imitatore et discipulo, cujus jussione et præcepto desideranter consummavit hoc opus. Incipit liber primus de potestate et primatu apostolicæ sedis. Tum vero nihil aliud in prædicto codice sequitur quam excerpta brevia 47 ex decretis synodorum, pontificum, etc. Denique et Anselmi cujusdam monachi, flosculum aliquem inter carmina postea proferemus.